

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 761/2016-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Mária Badová, s. r. o., Vajanského 1/2765, Žilina, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Mária Badová, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 15/2008, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 15/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 15/2008 p r i k a z u j e , aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý [REDAKOVANÉ] uhradiť trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Mária Badová, s. r. o., Vajanského 1/2765, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2016 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Mária Badová, s. r. o., konajúcou prostredníctvom advokátky JUDr. Márie Badovej, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 15/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ sa ako navrhovateľ v napadnutom konaní domáha vydania bezdôvodného obohatenia voči odporcovi v 1. rade – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a odporcovi v 2. rade – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], v sume 28 905,26 € s príslušenstvom.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na nečinnosť „súdu po podaní žalobného návrhu v právnej veci mňa ako žalobcu, proti žalovanej obchodnej spoločnosti v 1. rade [REDACTED] [REDACTED], a spol. o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 28.905,26 € s prísl., na jej prejednanie, ktorá je vedená u odporcu, teda na Okresnom súde Žilina č. k. 4C 15/2008...“.

Sťažovateľ namieta, že konanie okresného súdu vykazuje zbytočné prieťahy, a uvádza, že „[s] poukázaním na chronológiu postupu súdu uvedeného ako odporca, možno bez najmenších pochybností mňa, ako sťažovateľa konštatovať, že tento súd nepostupuje a nepostupoval v zhode so základnými zásadami uvedenými jednak v ust § 6 Obč. súd. por. a jednak v príslušných ustanoveniach Ústavy SR, teda že došlo k porušeniu mojich práv priznaných mi v čl. 48. ods. 2 Ústavy SR a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nakoľko do dnešného dna nie je konanie v tejto právnej veci právoplatne skončené. Podľa môjho názoru prvostupňový súd nepostupoval správne najmä pri tom, keď spôsobil prieťahy nenariadením termínu pojednávania a zostal nečinný neprímerane dlhú dobu, teda v podstate 8 rokov.“.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo [REDACTED] [REDACTED], priznané čl. 48. ods. 2 Ústavy SR a čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline, pod sp. zn. 4 C 15/2008, aby sa vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, bolo porušené.“

[REDACTED] sa priznáva primerané zadosťučinenie vo výške 8 000,- € (slovom: osemtisíc EUR), ktoré je odporca – Okresný súd Žilina povinný zaplatiť sťažovateľovi [REDACTED] v lehote dvoch mesiacov od vydania nálezu Ústavného súdu SR.

Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia [REDACTED] na účet právnej zástupkyne založený v ČSOB, a. s. pobočka Žilina, [REDACTED] [REDACTED], a to v lehote 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Okresný súd sa k sťažnosti vyjadril prostredníctvom podpredsedu JUDr. Vladimíra Kozáčika prípisom z 28. júla 2016, v ktorom okrem iného uviedol, že „[z]hodne s vyjadrením zákonnej sudkyne mám za to, že s poukazom na náročnosť prejednávanej veci a z prehľadu úkonov súdu je možné vyvodiť záver, že zo strany súdu nedochádza k zavineniu neodôvodnených prieťahov. Predlžovanie konania je spôsobované najmä rozhodovaním o procesných návrhoch žalobcu a žalovaných na prerušenie konania a ostatných procesných návrhoch, pričom aj celková dĺžka konania zodpovedá skutkovej a procesnej zložitosti veci.“.

Okresný súd vo vyjadrení poskytol chronologický prehľad napadnutého konania, ktorý korešponduje s obsahom spisu.

Okresný súd v závere vyjadrenia ústavnému súdu navrhol, aby „sťažnosť neprijal na ďalšie konania nakoľko súd vo veci konaná a celková dĺžka konania je priamo úmerná procesnej náročnosti konania, kde súd musí sa vyporiadať so všetkými procesnými návrhmi účastníkov ako aj ich stratégiou v konaní. S účinnosťou Civilného sporového poriadku sú dané sudcovi rozsiahlejšie oprávnenia pre zamedzenie prieťahom a rozhodnutie vo veci.“.

Okresný súd s vyjadrením predložil ústavnému súdu aj súdny spis vedený pod sp. zn. 4 C 15/2008.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. II. ÚS 761/2016 z 26. októbra 2016.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredseda okresného súdu ústavnému súdu prípisom z 24. januára 2017 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a uviedol:

«Konanie po skutkovej stránke považujem za náročné, nakoľko síce žalobca sa domáha zaplataenia peňažnej sumy, avšak táto je viazaná na bezdôvodné užívanie

nehnuteľnosti, kde súd skúma a prejudiciálne rozhoduje aj o vlastníckom práve strán, užívaní nehnuteľnosti, rozsahu užívania z hľadiska rozsahu priestorového, ako aj časového. Práve v obdobných veciach v inom časovom období bolo odvolacím súdom totožné rozhodnutie potvrdené a v tomto konaní bol rozsudok zrušený. O skutkovej náročnosti svedčia aj úlohy uložené odvolacím súdom v konaní sp. zn. 7Co/27/2010-335.

Vo zvyšku poukazujem na vyjadrenie zákonnej sudkyne a skutočnosti, že väčšina prietáhov v poslednom období bola spôsobená práve žalobcom - sťažovateľom, teda celková dĺžka konania je priamoúmemá aj „obštrukčnému“ konaniu sťažovateľa, ktoré je síce v súlade so zákonom a priznanými procesnými právami, avšak samo osebe objektívne spôsobu predĺženie celkového konania.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem Ústavnému súdu SR, aby svojim nálezhom rozhodol tak, že vyhlási sťažnosť za nedôvodnú a zamietol ju.

Zároveň oznamujem, že Okresný súd Žilina súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v platnom znení upustil od ústneho pojednania prijatej sťažnosti, pretože od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie.»

Zároveň sudkyňa k doterajšej dĺžke napadnutého konania uviedla:

„Je nepochybné, že konanie trvá už 9 rokov (od 28.1.2008), teda neprimerane dlho. Poukazujem však na to, že súd rozhodol vo veci samej rozsudkom na pojednávaní už dňa 6.11.2009, a to po predchádzajúcom vykonaní dvoch pojednávaní dňa 24.8.2009 a dňa 9.10.2009, ako i ohliadky miesta samého dňa 5.11.2009, pričom do vykonania prvého pojednávania dňa 9.10.2009 súd realizoval jednak úkony spojené s prípravou pojednávania a jednak bolo rozhodované súdmi prvej a druhej inštancie o predbežnom opatrení. Preto je tvrdenie žalobcu o prietáchoch spôsobených pred nariadením prvého pojednávania nedôvodné.

Z celkovej genézy konania vyplývajúcej z prehľadu úkonov súdu je zrejmé, že konanie sa predlžovalo práve z dôvodu mnohých procesných návrhov žalobcu, o ktorých ale súd rozhodoval takmer okamžite po ich doručení súdu. Konanie sa predlžovalo aj z dôvodu, že žalobca si neplnil svoje povinnosti v stanovených sudcovských lehotách. Uvedené je podrobne špecifikované v mojom vyjadrení zo dňa 25.7.2016.

Predovšetkým žalobca potom, ako krajský súd rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozsudku zo dňa 6.11.2009 uznesením zo dňa 6.10.2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.2.2011. tak, že rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, podával žalobca návrhy na prerušenie konania, návrh na spojenie konaní a menil právnu kvalifikáciu uplatneného nároku. Došlo tiež k zmene právneho zastupovania žalobcu, z ktorého dôvodu sa konanie taktiež predĺžilo (odôvodnené vo vyjadrení zo dňa 25.7.2016).

Po právoplatnosti rozhodnutia o prerušení konania (spis bol vrátený na OS Žilina z Krajského súdu Žilina dňa 23.2.2015) boli strany vyzvané dňa 4.3.2015 na oznámenie návrhov na vykonanie dokazovania pred nariadením pojednávania.

Pojednávanie však nemohlo byť nariadené vzhľadom na ďalší procesný návrh žalobcu - dňa 14.4.2015 doručené späťvzatie návrhu na začatie konania voči žalovanému v rade 2/, o ktorom návrhu súd musel rozhodnúť (uznesením zo dňa 9.6.2015). Proti uzneseniu v časti týkajúcej sa rozhodnutia o náhrade trov konania podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd Žilina uznesením zo dňa 29.1.2016. spis bol na OS Žilina vrátený dňa 11.3.2016.

Okrem toho, že vzhľadom na hore uvedené je zrejmé, že sťažnosť žalobcu na prietahy v konaní je nedôvodná, keďže žalobca sám konanie predlžoval svojimi procesnými návrhmi a tiež neplnením povinností v stanovených sudcovských lehotách, poukazujem na skutkovú zložitost' veci, ktorá vyplýva i zo záveru súdu druhej inštancie vysloveného v uznesení sp. zn. 7Co/27/2010 zo dňa 6.10.2010, ktorým krajský súd zrušil rozsudok OS zo dňa 6.11.2009, keď má súd hodnotiť aj okolnosti využívania pozemkov priľahlých k budove výrobnéj haly, využívaných napríklad ako príjazdová cesta a v súvislosti s tým hodnotiť využívanie ďalších pozemkov popri príjazdovej ceste a podobne (str. 5 uznesenia). V súvislosti s výsledkom tohto zistenia musí okresný súd vyhodnotiť aj vzájomný návrh žalobcu.

Poznamenávam však, že namiesto toho, aby mohlo byť vo veci nariadené pojednávania, na ktorom by bolo vykonané dokazovanie v intenciách uznesenia KS Žilina sp. zn. 7Co/27/2010 zo dňa 6.10.2010 a vo veci bolo rozhodnuté, žalobca konanie neustále predlžoval hore uvedeným spôsobom.

Na tunajšom súde sa vedie viacero konaní, ktorých predmetom je nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovanými za užívanie totožných pozemkov, ako sa domáha aj v tomto konaní, pričom v každom z týchto konaní si žalobca uplatňuje nárok za

iné obdobie (v tomto konaní si uplatňuje nárok za obdobie od 1.1.2007 do 31.12.2007). V konaní 2C/53/2006 (v ktorom sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie od 1.1.2005 do 31.12.2005) bolo rozsudkom zo dňa 30.7.2009 rozhodnuté tak, že žaloba bola zamietnutá, pričom krajský súd na odvolanie žalobcu proti tomuto rozsudku rozhodol tak, že rozsudok potvrdil. V rozsudku 2C/53/2006 zo dňa 30.7.2009 boli na odôvodnenie rozsudku uvedené identické dôvody, ako v rozsudku vydanom v tomto konaní 4C/15/2008 dňa 6.11.2009. Z uvedeného je zrejmé, že vec nie je jednoduchá ani z právneho hľadiska.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti priamo v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 11. mája 2016 a opakovane vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 22. marca 2017.

Vzhľadom na oznámenie právnej zástupkyne sťažovateľa a podpredsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Právnej zástupkyňi sťažovateľa bola doručená výzva ústavného súdu spolu s vyjadrením okresného súdu z 24. januára 2017. Na výzvu ústavného súdu reagovala právna zástupkyňa sťažovateľa svojím podaním doručeným ústavnému súdu 22. marca 2017, v ktorom k vyjadreniam okresného súdu uviedla: *„považujem argumentáciu odporcu za účelovú, bez opory v obsahu spisu č. k. 4C15/2008. Pre úplnosť veci poukazujem na tú skutočnosť, že odporca na jednej strane tvrdí, že väčšinu priesťahov som spôsobil ja, teda dĺžka konania je priamo úmerná aj môjmu obštrukčnému konaniu, a však aj na druhej strane uvádza, že moje konanie bolo v súlade so zákonom a s priznanými procesnými právami. Z tejto časti jeho vyjadrenia je teda možné vyvodiť záver, že pokiaľ som v konaní robil podania, tieto boli urobené súlade so zákonom a s priznanými procesnými právami upravenými platnou právnou úpravou.“*

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

Sťažovateľ podal 28. januára 2008 žalobný návrh v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Okresný súd vydal 29. januára 2008 uznesenie, ktorým vyzval sťažovateľa, aby neúplné podanie doplnil. Sťažovateľ doplnil svoj návrh 14. februára 2008 a predložil fotokópie označených listín. Okresný súd uznesením z 10. júna 2008 poučil účastníkov konania a vyzval ich na vyjadrenie. Odporcovia sa 2. júla 2008 vyjadrili k žalobnému návrhu.

Okresný súd uznesením z 25. marca 2008 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť poplatok za návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Uznesením z 9. júna 2008 nariadil okresný súd predbežné opatrenie. Odporcovia v 1. a 2. rade (ďalej len „odporcovia“) podali 25. júna 2008 odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia. Okresný súd uznesením z 29. júla 2008 uložil odporcom povinnosť zaplatiť poplatok za odvolanie. Okresný súd 29. júla 2008 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k odvolaniu. Súdny spis predložil okresný súd 27. augusta 2008 Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“).

Krajský súd uznesením zo 16. decembra 2008 uznesenie okresného súdu z 9. júna 2008 potvrdil.

Sťažovateľ podaním z 18. mája 2009 doplnil žalobný návrh a tiež navrhol pripojenie spisu sp. zn. 2 C 53/2006, prevzatie fotografií zo spisu sp. zn. 16 C 107/2005 a prevzatie znaleckého posudku zo spisu sp. zn. 8 C 958/92.

Odporcovia 1. júna 2009 predložili okresnému súdu znalecký posudok.

Okresný súd 7. augusta 2009 predvolal účastníkov konania na pojednávanie nariadené na 9. október 2009. Okresný súd 7. augusta 2009 vyzval sťažovateľa, aby sa

vyjadril, či možno uzatvoriť dohodu o zmieri, a určil mu lehotu 10 dní. Sťažovateľ sa podaním z 21. augusta 2009 vyjadril, že dohoda nie je možná, navrhol doplniť dokazovanie a zistiť v realitných kanceláriách hodnotu podnikateľského nájmu nehnuteľností.

Okresný súd 24. augusta 2009 vyzval vybrané realitné kancelárie, aby písomne predložili svoj odhad hodnoty podnikateľského nájmu nehnuteľnosti.

Okresný súd uznesením z 28. septembra 2009 návrh odporcu v 1. rade na zrušenie predbežného opatrenia zamietol. Odporcovia podali 8. októbra 2009 odvolanie proti uzneseniu z 28. septembra 2009. Okresný súd 28. októbra 2009 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k odvolaniu. Okresný súd až 8. augusta 2012 predložil súdny spis krajskému súdu na prerokovanie odvolania z 8. októbra 2009, ktorým bolo napadnuté uznesenie z 28. septembra 2009. Krajský súd až uznesením z 20. augusta 2012 uznesenie z 28. septembra 2009 potvrdil. Súdny spis bol okresnému súdu vrátený 2. októbra 2012.

Pojednávanie uskutočnené 9. októbra 2009 bolo na účely obhliadky miesta nariadenej na 27. október 2009 odročené. Okresný súd 19. októbra 2009 upovedomil účastníkov konania o odročení obhliadky (na žiadosť právneho zástupcu odporcov) a určil termín obhliadky na 10. november 2009. Právny zástupca odporcov 20. októbra 2009 znovu požiadal o odročenie termínu obhliadky miesta. Okresný súd 8. októbra 2009 upovedomil účastníkov o odročení obhliadky na 5. november 2009. Okresný súd vykonal 5. novembra 2009 obhliadku miesta a konanie odročil na 6. november 2009 (nasledujúci deň). Na pojednávaní uskutočnenom 6. novembra 2009 (v neprítomnosti odporcov) okresný súd rozhodol tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ podal 11. januára 2010 odvolanie proti rozsudku zo 6. novembra 2009. Okresný súd vyzval 12. januára 2010 odporcov na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa proti rozsudku zo 6. novembra 2009. Odporcovia sa 26. januára 2010 vyjadrili k odvolaniu. Okresný súd 28. januára 2010 predložil súdny spis krajskému súdu. Krajský súd 27. septembra 2010 nariadil termín pojednávania na 6. október 2010.

Na pojednávani 6. oktobra 2010 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu zo 6. novembra 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súdny spis bol okresnému súdu doručený 23. februára 2011.

Odporcovia podali 3. marca 2011 návrh na prerušenie konania (do právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Čadca sp. zn. 11 C 169/2009 zo 6. apríla 2010, ktorým bolo zriadené vecné bremeno za náhradu). Okresný súd uznesením z 26. mája 2011 návrh na prerušenie konania zamietol.

Pojednávanie uskutočnené 10. februára 2012 bolo z dôvodu uloženej povinnosti sťažovateľovi (navrhovateľovi) predložiť písomnú špecifikáciu náhrady škody odročené na 9. marec 2012. Pojednávanie nariadené na 9. marec 2012 bolo z dôvodu práceneschopnosti konajúcej sudkyne odročené na 11. apríl 2012. Pojednávanie nariadené na 11. apríl 2012 bolo z dôvodu kolízie pojednávani právneho zástupcu odporcov odročené na 2. máj 2012. Pojednávanie nariadené na 2. máj 2012 bolo z dôvodu kolízie pojednávani právneho zástupcu odporcov odročené na 23. máj 2012. Právny zástupca sťažovateľa 23. mája 2012 požiadal okresný súd o odročenie pojednávania pre svoju neprítomnosť z dôvodu operácie jeho otca, a keďže si ani nesplnil povinnosť uloženú mu na pojednávani 10. februára 2012, bolo toto pojednávanie odročené na neurčito. Okresný súd 24. mája 2012 vyzval sťažovateľa, aby si splnil povinnosť uloženú mu na pojednávani 10. februára 2012, a jeho právneho zástupcu, aby predložil doklad o operácii otca. Právny zástupca sťažovateľa predložil 1. júna 2012 podanie, ktorým preukazoval, že sprevádzal svokra na liečebný pobyt. Sťažovateľ sa podaním z 1. júna 2012 vyjadril aj k výzve okresného súdu písomne špecifikovať náhradu škody. Neskôr okresný súd nariadil termín pojednávania na 26. september 2012. Odporcovia sa podaním doručeným okresnému súdu domáhali náhrady sumy 100 € a trov konania v sume 552,87 €. Okresný súd na návrh odporcov uznesením z 5. oktobra 2012 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť odporcom sumu 100 € za zmarené pojednávanie, ktoré nariadil na 23. máj 2012. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ 5. novembra 2012 odvolal.

Sťažovateľ podaním z 27. júna 2012 navrhol prerušenie konania do skončenia viacerých v podaní špecifikovaných konaní. Okresný súd uznesením z 5. októbra 2012 návrh na prerušenie konania z 27. júna 2012 zamietol.

Odporcovia podali 26. septembra 2012 predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní.

Sťažovateľ podaním z 5. novembra 2012 navrhol prerušenie konania (do skončenia znaleckého dokazovania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6 C 8/2005) a 5. novembra 2012 podal odvolanie proti uzneseniu z 5. októbra 2012. Okresný súd uznesením z 19. novembra 2012 prerušil konanie do vypracovania znaleckého posudku vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6 C 8/2005.

Sťažovateľ podaním z 10. decembra 2012 navrhol spojenie skutkovo súvisiacich vecí (spolu osem konaní). Okresný súd uznesením z 13. decembra 2012 návrh na spojenie zamietol.

Sťažovateľ v návrhu z 27. decembra 2012 žiadal o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení predkupného práva, o nariadenie povinnosti Správe katastra Žilina túto zmluvu vymazať z [REDAKOVANÉ] z časti C ťarchy a o uloženie konateľovi odporcu v 1. rade sankcie za nerešpektovanie súdneho rozhodnutia. Okresný súd uznesením z 11. apríla 2013 návrh sťažovateľa vylúčil na samostatné konanie s odôvodnením, že „... v danej veci nie sú splnené podmienky na spoločné prejednanie návrhu navrhovateľa doručeného súdu dňa 27. 12. 2012 v jednom spoločnom konaní pod sp. zn. 4 C/15/2008. Konštatuje tak najmä s poukazom na štádium konania vedeného pod sp. zn. 4 C/15/2008 a smerovanie doposiaľ vykonaného dokazovania, avšak najmä vzhľadom na skutočnosť, že podanie navrhovateľa doručené súdu dňa 27. 12. 2012, ktoré by mohlo byť samostatným návrhom na začatie konania, smeruje len voči odporcovi v rade 1/, pričom účastníkmi v konaní vednom pod sp. zn. 4 C/15/2008 sú odporcovia v rade 1/ aj 2/.

S poukazom na to, že návrh navrhovateľa doručený dňa 27.12.2012 sa vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti nehodí na prejednanie spolu s návrhom o zaplata sumy

28.905,26 eur s príslušenstvom v spoločnom konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/15/2008, súd rozhodol tak, že tento návrh navrhovateľa vylúčil na samostatné konanie.“.

Sťažovateľ podaním z 22. januára 2013 navrhol prerušiť konanie do rozhodnutia Centra právnej pomoci. Okresný súd prípisom z 30. januára 2013 oznámil sťažovateľovi, že konanie už je prerušené, a vyzval ho na vyjadrenie, či napriek uvedenému trvá na návrhu na prerušenie konania.

Do súdneho spisu bola 1. augusta 2013 doručená fotokópia znaleckého posudku z konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 8/2005.

Sťažovateľ podaním z 23. septembra 2013 oznámil okresnému súdu, že mu bola určená za právnu zástupkyňu advokátka JUDr. Mária Badová, a navrhol prerušenie konania do zápisu parc. č. 1266 na list vlastníctva.

Okresný súd uznesením zo 14. februára 2014 návrh na prerušenie konania do rozhodnutia Centra právnej pomoci a návrh na prerušenie konanie do zápisu parc. č. 1266 na list vlastníctva zamietol. Sťažovateľ podal 4. marca 2014 proti tomuto uzneseniu odvolanie. Okresný súd uznesením z 3. apríla 2014 zmenil svoje uznesenie zo 14. februára 2014 tak, že konanie do vykonania zápisu parc. č. ■■■ na list vlastníctva prerušil. Odporcovia podali 17. apríla 2014 proti uzneseniu z 3. apríla 2014 odvolanie. Súdny spis bol krajskému súdu predložený 21. mája 2014. Krajský súd uznesením z 29. januára 2015 zmenil rozhodnutie okresného súdu z 3. apríla 2014 tak, že návrh na prerušenie konania zamietol.

Sťažovateľ vzal podaním zo 14. apríla 2015 späť časť žalobného návrhu.

Okresný súd uznesením z 9. júna 2015 konanie voči odporcovi v 2. rade zastavil a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť mu trovy konania (4 391,88 € a 16,60 €). Sťažovateľ podal 15. júla 2015 odvolanie proti uzneseniu z 9. júna 2015 vo výroku o trovách konania. Súdny spis bol krajskému súdu predložený 9. decembra 2015. Krajský

súd uznesením z 29. januára 2016 zmenil uznesenie okresného súdu z 9. júna 2015 tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť trovy konania (v sume 4 156,92 € a 16,60 €). Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ odvolal, a to čo sa týka náhrady trov konania odporcovi v 2. rade. Krajský súd o odvolaní rozhodol uznesením z 29. januára 2016 tak, že uznesenie o trovách konania zmenil a vo výroku, ktorým konanie voči odporcovi v 2. rade zastavil, zostalo nezmenené. Súdny spis bol okresnému súdu vrátený 11. marca 2016, ktorý pokračoval v konaní doručením uznesenia krajského súdu z 29. januára 2016 účastníkom konania a prípisom z 26. júla 2016 v súlade s § 153 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) uložil stranám konania povinnosť uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany v stanovenej lehote 30 dní.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 15/2008.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Od 1. júla 2016 vyplýva táto povinnosť z čl. 2 ods. 1 CSP, ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony vykonané do 30. júna 2016 podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a procesné úkony okresného súdu vykonané od 1. júla 2016 hodnotil podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, pretože podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, pričom ústavný súd nezistil právnu zložitost' veci. S ohľadom na súvislosť s iným konaním (Okresného súdu Čadca vedeným pod sp. zn. 11 C 169/2009) a potrebu znaleckého posúdenia ústavný súd vyhodnotil napadnuté konanie ako skutkovo zložitú.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ svojím správaním čiastočne prispel k predĺženiu konania (procesnými úkonmi, na ktoré je však oprávnený, avšak okresný súd sa musel nimi zaoberať), čo ovplyvnilo dĺžku napadnutého konania, ale táto skutočnosť nemôže ísť na vrub konajúcemu súdu (napríklad sťažovateľ opakovane navrhoval prerušenie konania aj v čase, keď bolo konanie prerušené, doplnil svoj návrh na určenie neplatnosti zmluvy, ktorý bol nakoniec vylúčený na samostatné konanie,

opakovane navrhol spojenie vecí vedených o jeho ôsmich návrhoch, ktoré podal samostatne).

3. V rámci tretieho kritéria ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti poukázal na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prieskumy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08) účastníka konania. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na to, že v čase rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa napadnuté konanie trvá viac ako deväť rokov, na okresnom súde je vedené od 28. januára 2008 a okresný súd vo veci samej dosiaľ nerozhodol, vec nie je právoplatne skončená.

Okresný súd postupoval v zásade plynulo od podania žalobného návrhu 28. januára 2008 do prvého meritórneho rozhodnutia 6. novembra 2009 (resp. až do predloženia súdneho spisu krajskému súdu 18. marca 2010), počas ktorého sa vyskytli iba dve krátke obdobia nečinnosti, obdobie od 14. februára 2008 do 9. júna 2008 a obdobie od februára 2009 do 7. augusta 2009.

Následný postup okresného súdu (po zrušení a vrátení veci krajským súdom uznesením zo 6. októbra 2010) bol podľa názoru ústavného súdu nesústredený a poznačený výraznou neefektívnosťou, o čom svedčí najmä skutočnosť, že jediné meritórne rozhodnutie zo 6. novembra 2009 bolo odvolacím súdom zrušené (krajský súd sa nestotožnil s názorom okresného súdu, že uplatnený nárok je v rozpore s dobrými mravmi) a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie, pričom okresný súd odvolanie z 8. októbra 2009 proti uzneseniu z 28. septembra 2009 predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie až 8. augusta 2012 po takmer troch rokoch. Opomenutie predloženia odvolania sťažovateľa proti uzneseniu z 5. októbra 2012 odvolaciemu súdu (o tomto odvolaní nebolo rozhodnuté), aj zmena uznesenia okresného súdu o prerušení konania z 3. apríla 2014 z dôvodu,

že napadnuté konanie nebolo potrebné prerušiť a vyčkat' do vykonania zápisu nehnuteľnosti na list vlastníctva, ide na vrub okresnému súdu.

Na vrub okresnému súdu však nemožno pričítať obdobie, počas ktorého bolo konanie prerušené (od 19. novembra 2012 do 1. augusta 2013 v trvaní 8 mesiacov), ani obdobia, počas ktorých konal odvolací súd (od 28. januára 2010 do 23. februára 2011 v trvaní 13 mesiacov a od 3. apríla 2014 do 29. januára 2015 v trvaní 9 mesiacov).

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna a aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že nečinnosťou a predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na procesné štádium napadnutého konania ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou, a to za tri úkony právnej pomoci.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhradza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právna zástupkyňa v sťažnosti uplatnila úhradu trov právneho zastúpenia, ktoré vyčíslila.

Ústavný súd na základe sťažnosti, predloženej a vyžiadanej spisovej dokumentácie priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa úhradu trov konania za dva úkony právnej služby. Úhradu za tretí úkon právnej služby (vyjadrenie sťažovateľa z 20. marca 2017) nepriznal, pretože ho nepovažoval za taký, ktoré by prispel k ďalšiemu objasneniu veci. Úhradu trov konania ústavný súd priznal v sume 363,79 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzal pritom z § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby za rok 2016 každý v sume 143 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za dva úkony právnej služby každý v sume 8,58 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2017